

การก่อเกิด พัฒนาการและการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล

The Formation, Development, and Management of Yala Biodiesel Enterprise

จักรกฤษ เรื่องทอง¹ สุพรรณิ ไชยอำพร²

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพัฒนาสังคม

สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

²รองศาสตราจารย์ประจำคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

¹jakkitvespa64@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษา การก่อเกิด พัฒนาการและการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล ในการดำเนินงานที่มีผู้พิการและผู้ดูแลผู้พิการ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การศึกษาครั้งนี้ยังศึกษาถึงการสร้างเครือข่ายของกลุ่มวิสาหกิจฯ โดยผู้พิการเข้าร่วมดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล ตลอดจนการเข้ามาสนับสนุนของภาคีเครือข่ายส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งจะก่อให้เกิดโอกาสและการมีรายได้ของผู้ร่วมดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นผู้พิการ ผู้ดูแลผู้พิการ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ เพื่อส่งเสริมโอกาสและลดช่องว่างในการเข้าถึงอาชีพซึ่งจะส่งผลต่อรายได้ด้านการดำรงชีพในสังคมของผู้พิการ ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่สงบของสามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจพบว่า การดำเนินงานจากจุดเริ่มต้นจากผู้เริ่มมีความตระหนักรู้ถึงประโยชน์ ของน้ำมันเก่าที่เหลือจากการทอดซ้ำสามารถทำให้เป็นพลังงานทดแทนได้ โดยการได้รับรู้จากประสบการณ์ตรงและการได้รับฟังพระบรมราชโองการของ “พ่อหลวงของเรา” ในวันที่ 4 ธันวาคม 2552 จนมาถึงการดำเนินงานจัดกลุ่มขึ้นเพื่อความอยู่รอดและรวบรวมน้ำมันได้มากขึ้น ขยายโอกาสให้กับผู้พิการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการ จากการศึกษายังพบว่าผู้พิการบางราย มีรายได้เพิ่มขึ้นจากเดิม ที่มีรายได้เพียงเบี้ยยังชีพผู้พิการเพียงเดือนละ 800 บาท มีรายได้เพิ่มขึ้น บางรายมีรายได้มากกว่าเงินที่รัฐสนับสนุนหลายเท่า ซึ่งเงินเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้พิการสามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดี และยังสามารถสร้างภาคภูมิใจ จากการศึกษายังพบว่า เครือข่ายที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานที่เป็นทั้งภาครัฐและเอกชน เข้ามาสนับสนุนการดำเนินงาน จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ฯ สนับสนุนวัสดุจัดเก็บของค์ความรู้ในการดำเนินงาน พัฒนาผลิตภัณฑ์ต่อยอดจากเดิม เพื่อให้กลุ่มวิสาหกิจฯ มีรายได้ย้อนส่งผลดีกลับไปยังผู้ร่วมดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ อย่างไรก็ดี กลุ่มวิสาหกิจฯ เองก็ยังประสบปัญหาด้านการจัดจำหน่ายน้ำมันไบโอดีเซล ที่ทางกลุ่มผลิต ในข้อกฎหมายที่กำหนดมาตรฐานใช้ได้เพียงแค่รถยนต์ทางการเกษตร (มาตรฐานไบโอดีเซลชุมชน) เท่านั้น ซึ่งความเป็นจริงน้ำมันไบโอดีเซลที่กลุ่มผลิต สมาชิกและผู้ดำเนินการผลิตเองก็ใช้ในรถยนต์ของตนเองโดยรถยนต์ก็ยังเป็นปกติ จากปัญหาดังกล่าวเห็นควรส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายให้ถูกต้อง เพราะจากการศึกษายังพบอีกว่า หากน้ำมันทอดซ้ำดังกล่าวมีจำนวนมากขึ้น ผู้รวบรวมไม่ว่าจะเป็นกลุ่มฯ หรือประชาชนผู้รวบรวมจากที่อื่น ๆ จัดจำหน่ายไปให้กลุ่มนายทุนผู้ไม่มีคุณธรรม ผลร้ายที่เกิดจากน้ำมันทอดซ้ำซึ่ง

ทำก่อให้เกิดโรคมะเร็ง อาจส่งผลกลับมายังเราได้ หากนายทุนผู้นั้นนำน้ำมันทอดซ้ำมาผลิตเป็นน้ำมันใหม่มาจำหน่ายให้เรากินเข้าไปอีก

คำสำคัญ การก่อเกิด การพัฒนา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้พิการ ไบโอดีเซล

Abstract

The purpose of this research was study the formation, development, and management of Yala Biodiesel Enterprise, in operation with disabled and caregivers of disabled that participated in the operation. This study also examines the creation of a network of disabled to work in different parts of the Yala Biodiesel Enterprise group, as well as to support different parts of the network whether it is public or private sector that participated in promoting and support the achievement of the operation. This would cause opportunity and income of co-operation whether the disabled, caregivers of disabled to promote opportunities and reduce gaps to access the career which will affect the income of living in a society of disabled among the unrest situation in the three southern provinces. The operation results of the enterprise group found that the operation begin form awareness of the benefits of the old oil left over from frying can be made into alternative energy by the knowledge gained from experienced and have been listening to the discourse of the Royal Mirage "Our Father" on December 4, 2552 (B.E.) until the group was set up to survive and collect more oil, and expand opportunities for disabled to earn a living income. The study also found that some disabled have increased their income more than disabled allowance from government which only 800 baht. Some are earning more money than government support several times. This income make disabled can have a better quality of life, and it also creates pride for them. Moreover, the study also found that network to support operations were both from public and private sector to support operations, provides training knowledge, support material storage, the body of knowledge in operations, product development to extension from the original in order to gain income for the enterprise group which will result for co-operation in every parts that participated in the operation. However, the enterprise group still facing the problem on distribution biodiesel of production group in legal set the standard only use for agricultural engines (Biodiesel community standard) which the fact that the production of biodiesel, members and the operation produced used in their car ,the engine it is still normal. From such problems should encourage the production and distribution properly because the study also found that if old oil left over from frying increase more quantity whether collector is a group or people who gathered from other places, distribution to capitalists group who have no morality, adverse effects resulting from repeated frying oil, which cause cancer may come back to us. If capitalist is the leading repeated flying oil producers over a new oil to sell people for consume.

Keyword: The Formation, Development, Community Enterprise, Disabled, Biodiesel

บทนำ

พลังงาน คือ สิ่งสำคัญมากในชีวิตประจำวันของเราทุกคน มนุษย์ยุคนี้พึ่งพาพลังงานเป็นอย่างมากในทุก ๆ ขั้นตอนของชีวิตประจำวัน ทั้งการให้แสงสว่าง หุงต้ม แข็งแรง ปรับอากาศ คมนาคมขนส่ง หรือการผลิตสินค้าต่าง ๆ ก็ล้วนจำเป็นเกี่ยวข้องต้องใช้พลังงานทั้งสิ้น เราใช้พลังงานตลอดเวลาทั้งยามหลับและตื่น เมื่อเรามีการพัฒนาเทคโนโลยีก้าวไกลเพียงไรและประชากรของโลกเพิ่มขึ้นมากเท่าไร พลังงานก็ยิ่งมีความจำเป็นมากขึ้นตามกัน อย่างไรก็ตามพลังงานทั้งหลายที่เราใช้ขณะนี้ นับวันมีแต่หมดไป หากพลังงานทั้งหลายหมดไป เราคงจะใช้ชีวิตให้เป็นปกติสุขนั้น ย่อมเป็นไปได้ยากต่อไป

พลังงานที่ใช้ในโลกส่วนใหญ่มาจากพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิล (น้ำมัน ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ) ซึ่งจัดเป็นพลังงานที่ใช้แล้วหมดไป ไม่สามารถหามาทดแทนได้ (nonrenewable energy sources) กระบวนการทางธรณีวิทยาที่ทำให้เกิดเชื้อเพลิงฟอสซิลนั้นใช้เวลานานนับล้านปี นับตั้งแต่การปฏิวัติอุตสาหกรรมในศตวรรษ ที่ 18 มนุษย์ทำการขุดและนำเชื้อเพลิงฟอสซิลมาใช้มากขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้น ไม่ช้าก็เร็ว แหล่งเชื้อเพลิงฟอสซิลเหล่านี้ก็จะต้องหมดไปจากโลกของเรา ด้วยเหตุนี้ หลายประเทศจึงเริ่มหันมาพึ่งพาพลังงานทางเลือก หรือพลังงานจากแหล่งที่ทดแทน (renewable energy sources) มากขึ้น เช่น พลังงานน้ำจากเขื่อน พลังงานเชื้อเพลิงชีวมวล (biomass) พลังงานใต้พิภพ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานลม พลังงานจาก พลังน้ำขึ้นน้ำลง และคลื่นในทะเล ฯลฯ

ประเภทของพลังงาน จากความหลากหลายของพลังงานที่มีอยู่ มีความหลากหลาย จากแหล่งที่มา จากแหล่งกำเนิด ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจสับสน นักวิชาการต่าง ๆ ได้พยายามที่จะจำแนกพลังงานและอธิบายประเภทพลังงานเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษามากยิ่งขึ้น อาทิเช่น การจำแนกพลังงานตามแหล่งที่ได้มา ตัวอย่างเช่น พลังงานต้นกำเนิด (Primary energy) หมายถึง แหล่งพลังงานที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่แล้วตามธรรมชาติ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้โดยตรง ได้แก่ น้ำ แสงแดด ลม เชื้อเพลิงตามธรรมชาติ เช่น น้ำมันดิบ ถ่านหิน ก๊าซธรรมชาติ พลังงานความร้อนใต้พิภพ แร่นิวเคลียร์ ไม้ฟืน แกลบ ชานอ้อย เป็นต้น การแบ่งพลังงานสามารถแบ่งประเภทต่าง ๆ ได้หลายประเภท ตามลักษณะการผลิต ตามลักษณะทางการค้า ตามลักษณะการทำงาน ตามลักษณะประโยชน์ ตามแหล่งที่พลังงานเกิด ตามแหล่งที่นำมาใช้ประโยชน์ เหล่านี้แล้วแต่นักวิชาการทั้งหลายจะจำแนก ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอจำแนกประเภทตามลักษณะของปริมาณที่ใช้เป็นหลักและความสามารถทดแทนกัน จึงขอจำแนกพลังงานออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. พลังงานหลัก เป็นพลังงานส่วนใหญ่ที่ใช้ทำให้เกิดพลังงานต่าง ๆ ในเวลานี้ พลังงานประเภทนี้ใช้แล้วหมดไป เป็นพลังงานสิ้นเปลือง หรืออีกชื่อที่เรียกกันตามแหล่งที่มาว่า พลังงานฟอสซิล ได้จากการขุดเจาะในพื้นที่ดิน เช่น น้ำมันปิโตรเลียม ก๊าซ และถ่านหิน เป็นต้น

2. พลังงานทดแทน เป็นพลังงานทางเลือก เพื่อใช้ทดแทนพลังงานหลัก สามารถแยกกลุ่มได้อีก 2 กลุ่ม

กลุ่มที่ 1 กลุ่มพลังงานหมุนเวียน มีวงจรชีวิตยาว เกิดขึ้นตลอด ไม่มีวันหมด หมุนเวียนตลอดเวลา ตัวอย่าง พลังงานกลุ่มนี้ ได้แก่ พลังงานแสงอาทิตย์ พลังงานน้ำ พลังงานลม เป็นต้น

กลุ่มที่ 2 กลุ่มพลังงานทางเดียว กลุ่มพลังทดแทน กลุ่มนี้ไม่มีวงจรชีวิต คือไปทางเดียวใช้แล้วหมดไป ตัวอย่าง พลังงานในกลุ่มนี้ คือ พลังงานกลุ่มไบโอแก๊ส เกิดจากการย่อยสลายซากพืชซากสัตว์จนเกิดแก๊ส พลังงาน

ชีวมวล เช่น กิ่งไม้ วัสดุประเภทไม้ต่าง ๆ กิ่งไม้ ใบไม้ เป็นต้น พลังงานชีวภาพ (biomass) เกิดจากการมูลสัตว์ต่าง ๆ เช่น มูลหมู มูลวัวและมูลสัตว์ต่าง ๆ พลังงานไบโอดีเซล (biodiesel) เป็นพลังงานที่ได้จากการสกัดน้ำมันจากพืชที่ให้น้ำมัน และสัตว์จากไขมันสัตว์ต่าง ๆ พลังงานจากพืช เช่น ยางนา สาหร่าย เป็นต้น

จากการคาดการณ์ของกระทรวงพลังงานสหรัฐอเมริกาว่า แนวโน้มการใช้พลังงานของโลก น้ำมันยังคงมีสัดส่วนการใช้สูงเป็นอันดับหนึ่ง อันดับสอง คือ ก๊าซธรรมชาติ อันดับที่สาม คือ ถ่านหิน มีการคาดการณ์ จากการประมาณการปี 2563 คาดว่า โลกมีแหล่งสำรองน้ำมันใช้ไปได้อีกประมาณ 42 ปี ก๊าซธรรมชาติอีกประมาณ 64 ปี และถ่านหินอีกประมาณ 220 ปี เมื่อเปรียบเทียบจากสถานการณ์การนำเข้าพลังงานของประเทศไทยจากปัจจุบันกับการนำเข้าของพลังงานในอดีตพบว่า สัดส่วนการใช้พลังงานปี 2558 พบว่า สัดส่วนการใช้พลังงานของประเทศไทย แบ่งเป็น น้ำมันร้อยละ 29 ก๊าซธรรมชาติร้อยละ 36 พลังงานทดแทนร้อยละ 20 ถ่านหิน/ลิกไนต์ร้อยละ 13 ภาพรวมทั้งประเทศมีการใช้พลังงานรวมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 2.4 การผลิตในประเทศลดลงร้อยละ 1.1 ส่งผลให้มีการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศสูงขึ้นร้อยละ 8.6 สอดคล้องกับรายงานการนำเข้าพลังงานของประเทศไทย โดยประเทศไทยนำเข้าพลังงานมากขึ้นทุก ๆ ปี ติดต่อกันมาตั้งแต่อดีตเป็นเวลา 10 ปีที่แล้ว จากความต้องการพลังงานเพิ่มขึ้นตลอดเวลา ขอมส่งผลกระทบต่อระบบต่าง ๆ ของประเทศไทย ที่ต้องพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน, 2558, p. 2)

การใช้พลังงานหลักของโลกนับวันจะหมดไปทุกวัน ๆ หากวันหนึ่งพลังงานหลักทั้งหลายมีปริมาณลดน้อยลงถึงขั้นวิกฤตตามที่กล่าวไว้แล้วนั้น วิกฤตการณ์พลังงานก็จะเกิด จากการใช้ในปริมาณคงเดิมหรือมีแนวโน้มสูงขึ้นเพราะประชากรโลกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้น้ำมันมีราคาสูงขึ้นเป็นไปตามกฎอุปสงค์ (Law of Demand) และกฎอุปทาน (Law of Supply)¹ ซึ่งแน่นอนว่า เราต้องใช้เงินจำนวนมาก ในการหาซื้อพลังงานมาใช้ โอกาสที่เราจะเข้าถึงพลังงานหลักนี้เป็นไปได้ยาก มนุษย์ยังคงมีความจำเป็นต้องใช้พลังงานสูง จึงต้องหาแหล่งของพลังงานใหม่ ๆ เข้ามาทดแทนพลังงานหลัก ในระดับโลกมีการแสวงหาพลังงานใหม่ ๆ เพื่อใช้ทดแทนพลังงานหลักมาระยะเวลาหนึ่งแล้ว อาทิเช่น 1. พลังงานแสงอาทิตย์จากอวกาศ 2. การพัฒนาเหมืองพลังงานจากภูเขาไฟ 3. พลังงานคลื่นทะเล 4. พลังงานจากไบโอดีเซลและไม้ชี้น เป็นต้น ประเทศไทยก็เช่นกันมีการค้นหาพลังงานทดแทนอยู่เหมือนกัน ตัวอย่างที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว เช่น 1. พลังงานจากลม (Wind Energy) 2. พลังงานจากชีวมวล (Biomass) 3. เชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) 4. พลังงานจากน้ำ (Hydro Power) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม จากตัวเลขความต้องการใช้พลังงานในประเทศไทยจะเห็นได้ว่า นอกจากพลังงานน้ำจากเขื่อนและพลังงานชีวมวลแล้ว ประเทศไทยไม่มีการใช้พลังงานทางเลือกอื่น ๆ อย่างมีนัยยะสำคัญสักเท่าไร นอกจากนั้นเรายังเป็นประเทศที่ผลิตพลังงานได้ไม่เพียงพอต่อความต้องการแล้ว เรายังต้องพึ่งพาการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศถึงกว่าร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับประเทศอื่นทั่วโลก ประเทศต่าง ๆ ที่มีการพึ่งพาพลังงานเชื้อเพลิงฟอสซิลสูง ส่วนใหญ่มักจะเป็นประเทศที่สามารถขุดหาเชื้อเพลิงได้เอง ในขณะที่ประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้า

¹ กฎอุปสงค์ (Law of Demand) และกฎอุปทาน (Law of Supply) เป็นหลักการที่อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างราคาและปริมาณความต้องการซื้อหรือขาย โดยกฎอุปสงค์ระบุว่า ปริมาณความต้องการซื้อสินค้า หรือเรียกว่าปริมาณอุปสงค์ (quantity demanded) มีความสัมพันธ์ในทางลบกับราคา เมื่อปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลนั้นคงที่ กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ผู้บริโภคมีแนวโน้มที่จะต้องการซื้อสินค้านั้นน้อยลง กฎอุปทานระบุว่า ปริมาณสินค้าที่ต้องการขาย หรือปริมาณอุปทาน (quantity supplied) มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับราคา เมื่อปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลนั้นคงที่ กล่าวคือเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ผู้ขายมีแนวโน้มที่จะต้องการขายสินค้านั้นมากขึ้น

พลังงาน จากจุดเริ่มต้นตรงนี้มีภาระหนักไปหาแหล่งพลังงานทดแทน หากพิจารณาจะพบว่าประเทศไทยมีทางเลือกทางพลังงานน้อยมาก เนื่องจากภูมิประเทศไม่เอื้อต่อการสร้างเขื่อน ไม่มีพลังงานความร้อนใต้พิภพ พลังงานแสงอาทิตย์ก็มีต้นทุนที่สูงไม่คุ้มค่าแก่การลงทุน ไม่มีลมหรือคลื่นทะเลแรงพอจะผลิตไฟฟ้า ส่วนพลังงานนิวเคลียร์นั้นก็ยังเป็นประเด็นใหญ่ทางสังคมอยู่ และแม้ประเทศไทยจะได้เปรียบอยู่บ้างในเรื่องของการผลิตชีวมวล เช่น ไบโอดีเซล แต่การเปลี่ยนพื้นที่ทางการเกษตรไปมุ่งผลิตเชื้อเพลิงในเชิงพาณิชย์ ย่อมหมายถึงผลผลิตทางการเกษตรอื่น ๆ ที่จะต้องลดลง ในทางกลับกันปัญหาเรื่องพลังงานนั้นเป็นปัญหาระดับโลกที่กำลังจะเกิดขึ้นไม่ช้า หากเรานิ่งนอนใจและไม่วางแผนรับมือปัญหานี้เสียแต่เนิ่น ๆ ก่อนที่เชื้อเพลิงฟอสซิลจะหมดไป ประเทศที่พึ่งพาการนำเข้าพลังงานอย่างประเทศไทย จะเป็นประเทศแรก ๆ ที่เจอผลกระทบอย่างแน่นอน

จากวิกฤตการณ์ ปี 2547 น้ำมันราคาแพงทั่วโลก ประเทศไทยก็มีการพูดถึงการใช้พลังงานทดแทน รัฐบาลโดยกระทรวงพลังงาน ได้ออกนโยบายพลังงานทดแทนขึ้น เพื่อเป็นแหล่งพลังงานที่ทดแทน ลดการนำเข้าพลังงานราคาแพงจากต่างประเทศในขณะนั้น ที่ส่งผลต่อการจำแนกประเภทน้ำมันในประเทศไทย จนมาถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ น้ำมันเบนซินที่เกิดจากการผสมปิโตรเลียมกับแอลกอฮอล์ e95, e91 การใช้ น้ำมันดีเซลผสมกับน้ำมันปาล์ม ที่เกิดเป็นน้ำมัน b5, b20 เป็นต้น และการแสวงหาพลังงานใหม่ ๆ เพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ได้จากกิ่งไม้ เศษไม้ ก็เริ่มเกิดขึ้น

หันมามองในระดับภูมิภาคก็มีการดำเนินงานด้านพลังงานทดแทน จากกรณีศึกษาครั้งนี้ จังหวัดยะลา มีกลุ่มที่ผลิตพลังงานทดแทน ที่น่าสนใจการดำเนินการเพื่อผลิตพลังงานทดแทน ที่ทำได้ในขณะที่สถานการณ์ความไม่สงบของบ้านเมืองในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยรวมตัวกันเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ เพื่อผลิตพลังงานทดแทนอย่างได้ผลดี และยังนำเอาผู้พิการเข้ามาร่วมเป็นสมาชิกในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ โดยมีได้แบ่งแยกประเภทความพิการและเชื้อชาติศาสนา ซึ่งทำให้เกิดรายได้สำหรับผู้พิการหรือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม อีกทั้งยังช่วยกันลดปัญหาที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพของคนที่เกิดจากสภาวะของเครื่องยนต์ ลดปัญหาที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและทำให้ลดการเกิดมลพิษ มลภาวะต่อโลกในด้านต่าง ๆ ได้ ซึ่งผลกระทบส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้น ก็คือการก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ ตัวการใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเกิดจากการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงฟอสซิล เนื่องจากการเผาไหม้น้ำมันเชื้อเพลิงจะทำให้สารต่าง ๆ ที่ปนอยู่ในน้ำมันระเหยออกมาได้ และหากเครื่องยนต์มีการเผาไหม้ไม่สมบูรณ์ก็จะก่อให้เกิดเขม่าควันและแก๊สที่เป็นอันตราย ดังนี้ CO₂, CO, SO₂ ก๊าซมีเทนเป็นตัวการใหญ่และร้ายแรงกว่าแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ในการที่ก่อให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse effect)² และลดการนำเข้าของพลังงานฟอสซิล (พลังงานหลัก) อีกทั้งยังแสดงให้เห็นซึ่งการพึ่งตนเองของประชาชนในพื้นที่ ในการรวมตัวขึ้นเพื่อประกอบอาชีพมีรายได้เป็นของตนเอง และการให้ออกาสในการประกอบอาชีพ อันส่งผลต่อความภาคภูมิใจของผู้พิการซึ่งเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม พลังงานที่กลุ่มนี้ได้จากการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันทอดซ้ำ ที่เก็บรวบรวมจากประชาชน ร้านค้า โรงเรียนต่าง ๆ โดยมีผู้พิการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป

² ภาวะเรือนกระจก (Greenhouse effect) คือ ภาวะที่ชั้นบรรยากาศของโลกกระทำตัวเสมือนกระจกที่ยอมให้รังสีคลื่นสั้นผ่านลงมายังผิวโลกได้ แต่จะดูดกลืนรังสีคลื่นยาวช่วงอินฟราเรดที่แผ่ออกจากพื้นผิวโลกเอาไว้จากนั้นก็คายพลังงานความร้อน ให้กระจายอยู่ภายใน ชั้นบรรยากาศและพื้นผิวโลกจึงเปรียบเสมือนกระจกที่ปกคลุมผิวโลกให้มีภาวะสมดุลทางอุณหภูมิ และเหมาะสมต่อสิ่งมีชีวิตบนผิวโลก แต่ในปัจจุบันมีก๊าซบางชนิดสะสมอยู่ในชั้นบรรยากาศมากเกินไปจนสมดุล ซึ่งก๊าซเหล่านี้สามารถดูดกลืนรังสีคลื่นยาว ช่วงอินฟราเรดและคายพลังงานความร้อนได้คืนผิวโลกและชั้นบรรยากาศจึงมีอุณหภูมิสูงขึ้นส่งผลกระทบต่อสภาพภูมิอากาศของโลก และสิ่งมีชีวิตพื้นผิวโลกอย่างมากมาย

โอดีเซล ตลอดจนภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ ส่งผลให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล สามารถดำเนินงานได้ในทิศทางที่ดี

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการก่อเกิด พัฒนาการและการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล
2. เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซลที่ดำเนินการ โดยมีผู้พิการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล
3. เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาคีเครือข่ายภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล
4. เพื่อศึกษาผลของการดำเนินงานและผลที่มีต่อผู้พิการซึ่งเป็นสมาชิกในด้านรายได้และการยอมรับต่อสังคมต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล

แนวคิดทฤษฎีและวิธีการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับพลังงาน

พลังงาน หมายถึง แรงงานที่ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ได้จากน้ำ แสงแดด คลื่นลม และเชื้อเพลิงธรรมชาติ (fossil fuel) ซึ่งได้แก่ ถ่านหิน น้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ นอกจากนั้นยังได้พลังงานจากความร้อนใต้พิภพ แร่ นิวเคลียร์ ไม้พิน แกลบ และชานอ้อย พลังงานที่ได้จากแหล่งต่าง ๆ ดังกล่าวเรียกว่า พลังงานต้นกำเนิด (primary energy) ส่วนพลังงานที่ได้มาโดยการนำพลังงานต้นกำเนิดดังกล่าวมาแปรรูปเพื่อใช้ประโยชน์ในลักษณะต่าง ๆ เช่น พลังงานไฟฟ้า ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ถ่านโค้ก และก๊าซหุงต้ม เราเรียกว่าพลังงานแปรรูป (secondary energy) พลังงานสามารถเปลี่ยนรูปได้ เช่น การเคลื่อนที่ของวัตถุบางอย่างจะเกิดพลังงานจลน์ และเปลี่ยนพลังงานจลน์เป็นพลังงานความร้อน พลังงานความร้อนที่ได้ในสภาวะที่เหมาะสมจะเกิดพลังงานแสงสว่าง

แนวคิดการผลิตไบโอดีเซล

จากสภาพความไม่แน่นอนของราคาน้ำมันดีเซลในท้องตลาด ไม่ว่าจะเป็นด้วยสาเหตุของราคาที่สูงขึ้นตลอดเวลา ปริมาณความต้องการของผู้ใช้บริการที่สูงขึ้น แหล่งน้ำมันดิบซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตน้ำมันดีเซลเริ่มจะหมดลงเรื่อย ๆ ทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องหันกลับมามองถึงแหล่งพลังงานทดแทนน้ำมันดีเซล จึงทำให้แนวคิดในการผลิตไบโอดีเซล เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทนน้ำมันดีเซลเกิดขึ้น แนวคิดริเริ่มผลิตไบโอดีเซล เมื่อศึกษาถึงข้อมูลและคุณสมบัติของน้ำมันพืช พบค่าความหนืดของน้ำมันพืชค่อนข้างสูงเป็นหลายเท่าของน้ำมันเชื้อเพลิงจากปิโตรเลียม และค่าความหนืดนี้เอง ที่ทำให้การแตกตัวของอนุภาค <atomization> ของน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นไปไม่ดีนักในห้องเผาไหม้ของเครื่องยนต์ ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการใช้งาน และการสะสมเกาะติดบนเครื่องยนต์ (engine deposit) ในช่วยท้ายของทศวรรษที่ 1970 จึงมีความสนใจที่จะปรับปรุงและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับความหนืดของน้ำมันพืช พบว่ามีหลายแนวทาง แต่แนวทางที่ได้รับความสนใจมากที่สุดคือ แนว

ทางแก้ไขด้วยปฏิกิริยาทรานเอสเทอร์ริฟิเคชัน กล่าวโดยย่อก็คือ การนำน้ำมันจากพืชมาทำปฏิกิริยากับแอลกอฮอล์ (โดยทั่วไปใช้เมทานอล) โดยใช้ตัวเร่ง (นิยมใช้โซเดียมไฮดรอกไซด์หรือโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์) จะได้เมทิล เอสเทอร์ของน้ำมันจากพืชนับเป็นวิธีการที่ได้รับความนิยมเป็นอันมาก ซึ่งจากปฏิกิริยาดังกล่าว จะได้โมโนอัลคิล เอสเทอร์ของน้ำมันจากพืชหรือไบโอดีเซล ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า “ไบโอดีเซล” นั่นเอง (สนอง ปานแดง, 2551, . 6)

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับความตระหนัก

ความตระหนักเกิดจากทัศนคติที่มีต่อสิ่งเร้า อันได้แก่ สถานการณ์กลุ่มสังคมบุคคลและสิ่งต่าง ๆ ที่โน้มน้าวหรือพร้อมที่จะสนองตอบทั้งทางบวกและทางลบ เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้ประสบการณ์ของแต่ละบุคคล องค์ประกอบสำคัญ ที่ก่อให้เกิดความตระหนักประกอบกันได้ 3 ข้อ

1. ความเข้าใจ ความรู้ (Cognitive or belief component) ความเข้าใจหรือความรู้จะเริ่มต้นจากระดับงานและมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ

2. อารมณ์ความรู้สึก (Affective component) เป็นความรู้สึกด้านทัศนคติค่านิยมความตระหนัก ความชอบหรือไม่ชอบ ตระหนักความดีหรือไม่ดี ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบสิ่งเร้าในการประเมินต้องประเมินสิ่งเร้าต่าง ๆ ข้างต้น ประกอบเข้ากัน

3. พฤติกรรม (Behavioral component) เป็นการแสดงออกทั้งกิริยา ท่าทาง วาจา ที่มีต่อสิ่งเร้าหรือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำ ดังนั้น บุคคลสถานการณ์กลุ่มสังคมการเรียนรู้และประสบการณ์ จึงเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนัก โดยมีความรู้ความเข้าใจความรู้สึกและพฤติกรรม เป็นองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความตระหนัก

การที่บุคคลกลุ่มสังคม สถานการณ์การเรียนรู้ และประสบการณ์เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความตระหนักโดยความรู้สึกความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมเป็นองค์ประกอบ ที่ก่อให้เกิดความตระหนักการจะทำให้บุคคลมีพฤติกรรมในทิศทางที่พึงปรารถนานั้น จำเป็นที่จะต้องให้บุคคลเกิดความตระหนักต่อตนเองและสังคมซึ่งบุคคลจะเกิดความตระหนักได้ก็ต้องมีการรับรู้สิ่งนั้น (Brackher 1986, p. 250 อ้างถึงใน ปรากฏ บุญยสินดี, 2536, น. 15)

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

ธรรมชาติของมนุษย์มักจะชอบการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม เหตุผลเพื่อความอยู่รอดและทำให้การดำรงชีวิตที่มีคุณภาพและด้านความปลอดภัย การศึกษากลุ่มและกระบวนการกลุ่มนั้นศึกษาความสัมพันธ์ของการอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือท้องถิ่น ที่สามารถทำให้เกิดการพัฒนาและสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและผู้อื่น การสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ เกี่ยวกับการร่วมกันเพื่อประกอบกิจการงานใด ๆ นั้น เพื่อให้เกิดคุณค่าทางกับท้องถิ่น มาเพื่อสร้างเป็นมรดกทางสังคมด้านสิ่งต่าง ๆ ที่ดีงามนั้น กลุ่มคนในชุมชนมีการแสดงพฤติกรรมผ่าน ความคิดการแสดงออก และประสบการณ์ต่าง ๆ เมื่อมาอยู่ร่วมกัน จะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน การทำงานเป็นหัวใจในการพัฒนาที่สอดคล้องกับคำพูด “ถ้าไม่มีกลุ่มก็จะไม่มีการพัฒนาหรือการพัฒนาไม่เกิดขึ้น” นั่นเอง (No Group, No Development) (โกวิท พวงงาม, 2553, น.295)

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

วิสาหกิจชุมชน (Small and Micro community Enterprise--SMCE) หมายถึง “การประกอบการขนาดเล็ก และขนาดจิ๋ว เพื่อจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแค่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และ ทุนทางสังคม (กฎเกณฑ์ทางสังคมที่ร้อยรัดผู้คนให้อยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เป็นพี่น้องไว้ใจกัน) ให้เกิดประสิทธิภาพ และยั่งยืน ยังประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก”

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 1981, pp. 41-49) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วม ที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง ซึ่งประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การวิเคราะห์ปัญหา การ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา การกำหนดการใช้ทรัพยากร การกำหนดวิธีการ ติดตามผลการประเมิน และที่สำคัญคือ การร่วมตัดสินใจด้วยทุกขั้นตอน การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมโดยต้องมีส่วนร่วมในการจัดสรร ควบคุมการเงิน และการบริหารการใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิด ประโยชน์ ซึ่งเป็นการยกระดับการพึ่งพาตนเองและการควบคุมสังคม การใช้ประโยชน์ประชาชนจะต้องได้รับการ ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่เท่ากัน ซึ่งอาจจะเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว สังคม วัตถุ

รูปแบบการมีส่วนร่วมที่สามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท (สุพรรณิ ไชยอำพร และสนิท สัมครการ 2543. น. 37) คือ

1. ลักษณะการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ถ้าหากไม่มีส่วน ร่วมในการตัดสินใจไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่แท้จริง และการมีส่วนร่วมที่แท้จริงจะต้องมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจทุก ขั้นตอน
2. การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง เช่น การร่วมลงแขก ร่วมลงแรงในการทำโครงการร่วมบริจาค เงินหรือ สิ่งของบางส่วน หรือร่วมบำรุงรักษาโดยไม่ได้ร่วมในขั้นตอนการตัดสินใจ

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

เครือข่าย หมายถึง การรวมตัวของ องค์กร กลุ่มบุคคล โดยการเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าด้วยกันอย่างเป็น ระบบ เพื่อประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเป็นรูปธรรม ภายใต้วัตถุประสงค์อันเดียวกัน โดยต่างฝ่ายต่างก็ เป็นอิสระ ระหว่างกันและกัน หรือเป็นอิสระต่อกัน (กองส่งเสริมและพัฒนาเครือข่าย สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพ และพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของเครือข่ายมี 6 ประการ (อีเบอร์ฮาร์ด อี. ชูอิง อ้างถึง ใน นฤมล นิราทร, 2543, น. 59-65) ดังนี้

1. การมีพันธสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกันเป็นการที่สมาชิกของเครือข่ายมีอุดมการณ์และความสัมพันธ์ ระหว่างกันที่เกิดจากกระบวนการทำงานร่วมกันประสบความสำเร็จหรือประสบความล้มเหลวร่วมกัน และร่วม ปรึกษากันอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2. การปรับปรุงพัฒนาตลอดเวลา เครื่องข่ายจะประสบความสำเร็จ เมื่อสมาชิกของเครือข่ายมีการปรับปรุงและพัฒนาอยู่ตลอดเวลา โดยมีการประเมินความต้องการ และความคาดหวังของสมาชิก จุดแข็ง จุดอ่อนของสมาชิกตลอดระยะเวลาการทำงาน มีการสื่อสารระหว่างกันอย่างชัดเจนเกี่ยวกับความต้องการ และความคาดหวังของแต่ละฝ่าย การประเมินสถานการณ์ของปัญหาทั้งภายใน และภายนอกเครือข่าย และการเปรียบเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ดีที่สุด เพื่อเปรียบเทียบผลงานของเครือข่ายกับเครือข่ายอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน เป็นต้น ผลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลสำคัญที่นำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาเครือข่าย

3. การรักษาพันธกรณีระยะยาว การรักษาพันธกรณีระยะยาวระหว่างสมาชิกของเครือข่ายมีผลสำคัญต่อการปรับปรุงพัฒนาเครือข่ายตลอดเวลา เพราะเครือข่ายที่มีความผูกพันกันในระยะยาว และได้รับประโยชน์ร่วมกันเท่านั้น ที่ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากร ร่วมกันทำงาน และสร้างผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อเครือข่าย การสร้างและรักษาพันธกรณีระยะยาวต้องอาศัยการระดมทรัพยากร และการลงทุนระยะยาว เพื่อสร้างศรัทธาร่วมกันของสมาชิก ต้องใช้การติดต่อสื่อสารในการรักษาความสัมพันธ์ และต้องอาศัยประวัติศาสตร์ร่วมกัน เช่น การมีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกันซึ่งไม่ใช่เฉพาะผลงานเท่านั้น แต่หมายถึงมิตรภาพ และการร่วมทุกข์ร่วมสุขระหว่างกันอีกด้วย

4. การเสริมพลัง หมายถึง การสนับสนุนให้สมาชิกเครือข่ายได้มีโอกาสแสดงความสามารถตลอดจนใช้วิจารณญาณของตนในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ร่วมแก้ไขปัญหาค้าง ๆ เช่น การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ การจัดหาทุนดำเนินงาน การหาทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการทำงานของเครือข่าย เป็นต้น

5. การมีค่านิยมร่วม ค่านิยมร่วมกันของสมาชิกเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของเครือข่าย เช่น การให้ความสำคัญต่อคุณภาพของงาน ความยืดหยุ่น การเปิดเผยจริงใจ การให้ความสำคัญต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การมีค่านิยมในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เป็นต้น

6. ภาวะผู้นำของเครือข่าย หมายความว่า การสร้างวิสัยทัศน์ในเชิงยุทธศาสตร์ ความสามารถในการชักจูงโน้มน้าวให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญที่จะต้องกระทำร่วมกัน และจัดหาทรัพยากรที่จำเป็นต่อการทำงาน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของเครือข่าย และผลสำเร็จของเครือข่าย ผู้นำยังต้องมีลักษณะสำคัญอีกหลายประการ เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ขยัน เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น

กระบวนการจัดทำกรวิจัยเชิงนโยบาย

การจัดทำกรวิจัยเชิงนโยบายนั้นค่อนข้างมีรูปแบบในการจัดทำที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม สามารถสรุปขั้นตอนของกระบวนการจัดทำได้ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (สุคนธา คงศีล และ สุขุม เถียมตน, 2550, น. 62)

1. การระบุปัญหา เป็นการศึกษาว่าในขณะที่ ประชาชนประสบปัญหาที่มีความเดือดร้อนเรื่องอะไร การระบุปัญหาอาจทำได้โดย การศึกษาภาคสนามหรือการลงพื้นที่ เพื่อดูว่าประชาชนเดือดร้อนเรื่องอะไรบ้าง หรือมีประเด็นใดที่สังคมต้องการพัฒนาอีกบ้าง ซึ่งนักวิจัยจะต้องพิจารณาจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ อาทิ สื่อมวลชน หรือผลการวิจัยจากศาสตร์สาขาต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไว้ในเบื้องต้น

2. การกำหนดเป็นวาระสำหรับการตัดสินใจ เนื่องจากปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนหรือประเด็นต่าง ๆ ในสังคมนั้นมียุ่เป็นจำนวนมาก หากปัญหาหนึ่งได้รับการแก้ไข ปัญหาหนึ่งก็อาจจะเกิดขึ้นตามมา นักวิจัยจึงต้องกลั่นกรองหรือบางครั้งอาจจะต้องเลือกปัญหาเพื่อศึกษา แต่เนื่องจากการวิจัยส่วนใหญ่จะเป็นคำสั่งของความ ต้องการเฉพาะของเจ้าของทุนวิจัย ด้วยเหตุนี้ นักวิจัยจำเป็นจะต้องกำหนดปัญหาให้ชัดเจน ตรงกับความ ต้องการของหน่วยงานผู้ใช้ผลการวิจัย ด้วยการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและกำหนดโจทย์วิจัยสำหรับค้นหาคำตอบให้ถูกต้อง

3. การกำหนดข้อเสนอนโยบาย เมื่อปัญหาได้รับการยอมรับจากผู้วิจัยหรือจากผู้ที่ผู้ใช้ผลการวิจัย ก็จะถูกนำมาพิจารณาว่ามีแนวทางแก้ไขปัญหาได้กี่แนวทาง ซึ่งเรียกว่าข้อเสนอหรือทางเลือกนโยบายที่มีอยู่หลายทางเลือก โดยหลักการแล้วจะต้องวิเคราะห์แต่ละทางเลือกว่ามีประโยชน์อย่างไร

4. การอนุมัตินโยบาย ทางเลือก/ข้อเสนอ นโยบายที่ให้ประโยชน์สูงสุดจะถูกอนุมัติออกมาเป็นนโยบาย

5. การดำเนินนโยบาย นโยบายที่ได้รับการอนุมัติจะถูกนำไปปฏิบัติ มีส่วนราชการและข้าราชการประจำเป็นผู้รับผิดชอบ

6. การประเมินผลนโยบาย เมื่อดำเนินนโยบายแล้วเสร็จต้องประเมินผลนโยบายเพื่อจะรับทราบว่า การดำเนินนโยบายดังกล่าวบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลจะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการตัดสินใจต่อไปว่านโยบายนั้น ๆ ควรได้รับการดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป ควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร หรือควรยุติ แล้วกำหนดนโยบายอื่นออกมาทดแทน

นโยบายส่งเสริมการดำเนินพลังงานทดแทนไปโอดีเซล

นโยบายพลังงานทดแทนและนโยบายการประหยัดพลังงานช่วงวิกฤตการณ์น้ำมันแพงปี 2549 จากอดีตจนปัจจุบันมีนโยบายเรื่องพลังงานทดแทน ตลอดเวลาตัวอย่างที่ปรากฏวิกฤตการณ์การขาดแคลนน้ำมัน จนเป็นที่ประจักษ์มาตลอด เนื่องจากพลังงานที่เป็นพลังงานหลักส่วนใหญ่ เป็นพลังงานสิ้นเปลืองใช้แล้วหมดไป ซึ่งพลังงานส่วนใหญ่เป็นพลังงานนำเข้ามา ส่วนใหญ่รัฐบาลแต่ละรัฐบาลต่างๆ พยายามแก้ไขปัญหาวิกฤตการณ์หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับยุคแต่ละสมัย แต่ปรากฏชัดเจนคือช่วง ปี 2547-2549 และรัฐบาลในยุคต่อ ๆ มา อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า นโยบายต่างที่เกี่ยวข้องมีด้วยกัน 2 ส่วนด้วยกัน เพราะการดำเนินงานผลิตไปโอดีเซลโดยใช้น้ำมันพืชใช้แล้วมาดำเนินการผลิตจึงจะเห็นนโยบายส่วนที่เกี่ยวข้องด้วย คือ 1) นโยบายการส่งเสริมการผลิตไปโอดีเซลโดยใช้พืชที่ให้น้ำมัน อาทิเช่น ปาล์ม ละหุ่ง เป็นต้น 2) นโยบายการนำขยะมาผลิตพลังงาน โดยเฉพาะขยะที่สามารถนำมาผลิตเป็นก๊าซซึ่งเป็นต้นกำเนิดพลังงาน

ประเทศไทยได้ดำเนินมาตรการสำคัญ 2 ประการ ในการลดการพึ่งพาน้ำมันลง ได้แก่ การเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงานและการใช้พลังงานอื่น ๆ เพื่อทดแทนน้ำมันอย่างต่อเนื่อง หากทว่าความพยายามของภาครัฐในการเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้พลังงานนั้นยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าใดนัก ในขณะที่มาตรการการใช้พลังงานอื่น ๆ เพื่อทดแทนน้ำมันส่งผลให้มีการใช้ก๊าซธรรมชาติมากขึ้นในการผลิตไฟฟ้า แต่การใช้พลังงานทดแทน เพื่อทดแทนน้ำมันยังถือว่าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เนื่องจากพลังงานทดแทน ยังมีต้นทุนการผลิตที่สูงอยู่

พลังงานทดแทนประเภทหนึ่งในประเทศไทยควรนำมาใช้มากขึ้นคือ ถ่านหิน นำเข้าโดยมีข้อควรระวังในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้แล้วนโยบายการปรับโครงสร้างกิจการพลังงาน รวมไปถึงนโยบายการส่งเสริมการแข่งขันและการกำกับดูแลกิจการพลังงาน และนโยบายการลดการแทรกแซงราคาพลังงานก็มีส่วนสำคัญในการบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้น (พรายพล คู่มิตรพิชญ์ และ ฐิติ สิริสุนทร, 2550, น. 1)

แนวคิดส่วนผสมการตลาด

ส่วนผสมการตลาด (Marketing Mix หรือ 4P) หมายถึง ตัวแปรทางการตลาดที่ควบคุมได้ซึ่งบริษัทใช้รวมกันเพื่อตอบสนองความพึงพอใจแก่กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยเครื่องมือดังต่อไปนี้ (Kotler2000, p.99)

1. ผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่เสนอขายโดยธุรกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าพึงพอใจ ผลิตภัณฑ์ที่เสนอขายอาจจะมีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ ผลิตภัณฑ์จึงประกอบด้วย สินค้า บริการ ความคิด สถานที่องค์กรหรือบุคคล ผลิตภัณฑ์ต้องมีรรถประโยชน์ (Utility) มีมูลค่า (Value) ในสายตาของลูกค้า จึงจะมีผลทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถขายได้

2. ราคา (Price) หมายถึง มูลค่าผลิตภัณฑ์ในรูปตัวเงิน ราคาเป็น P เป็นตัวที่สองที่เกิดขึ้นถัดจาก Product ราคาเป็นต้นทุน (Cost) ของลูกค้า ผู้บริโภคจะเปรียบเทียบระหว่างมูลค่า (Value) ผลิตภัณฑ์กับราคา (Price) ผลิตภัณฑ์นั้น ถ้ามูลค่าสูงกว่าราคาเขาก็จะตัดสินใจซื้อ

3. การส่งเสริมทางการตลาด (Promotion) เป็นการติดต่อสื่อสารเกี่ยวข้องกับข้อมูลระหว่างผู้ขายกับผู้ซื้อ เพื่อสร้างทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ การติดต่อสื่อสารอาจใช้พนักงานขายทำการขายและการติดต่อสื่อสาร

4. การจัดจำหน่าย (Place) หมายถึง โครงสร้างของช่องทางซึ่งประกอบด้วยสถาบัน และกิจกรรมใช้เพื่อเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์และบริการจากองค์กรไปยังตลาด สถาบันที่นำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเป้าหมายก็คือ สถาบันการตลาด ส่วนกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการกระจายตัวสินค้าประกอบด้วย การขนส่ง การคลังสินค้า และการเก็บรักษา สินค้าคงคลัง

วิธีการศึกษา

การประเมินใช้ระเบียบวิธีการประเมินผลในเชิงคุณภาพ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารวิชาการ ข้อมูลปฐมภูมิ (Documentary Data) โดยศึกษาจาก (1) ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 เล่มที่ 123 ตอนพิเศษ 79 ง (2) ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 158 ง (3) ประกาศ ณ วันที่ 21 มกราคม 2548 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ประกาศ กระทรวงพลังงาน เรื่อง ให้เอทานอล และไบโอดีเซล เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2543 และเอกสารต่าง ๆ ที่สำคัญเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานผลิตไบโอดีเซล สัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) โดยศึกษาจากการสัมภาษณ์ผู้ริเริ่มจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขณะลาไปโอดีเซล ผู้ร่วมดำเนินงานผลิตกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขณะลาไปโอดีเซล ผู้พิการที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน หรือภาคีเครือข่ายสนับสนุนการดำเนินงาน ตลอดจนผู้ใช้

ผลิตภัณฑ์ไบโอดีเซล โดยทำการสัมภาษณ์ทั้งหมด รวม 15 ราย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยการศึกษาแบบตนเองเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจ และเข้าร่วมดำเนินงานที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล และเข้าไปร่วมดำเนินการจัดเก็บน้ำมันจากสมาชิกผู้พิการตามบ้านเรือน และเข้าร่วมประชุมที่กลุ่มวิสาหกิจดำเนินงานตามเวลาสมควรในขณะที่ทำการวิจัย โดยเอาผลของการศึกษามาเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีนำมาประเมินผลโดยพิจารณาถึงภาพรวมของการก่อเกิด พัฒนา และการจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล โดยใช้แนวคิดการจัดการกลุ่ม 4 ก. เป็นตัวประเมินการจัดตั้งกลุ่ม และนำความคิดเห็นผสมการตลาดมาประเมินผลิตภัณฑ์ แนวโน้มการดำรงอยู่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ และนโยบายและข้อกฎหมาย มาเปรียบเทียบกับดำเนินงานเพื่อจะได้ทราบถึงผลการดำเนินงานและการคงอยู่ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล กลุ่มนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ/แหล่งข้อมูล

ในการประเมินกำหนดแหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลหลัก(Key-informants) ที่สำคัญ ดังนี้

1. เอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของ กระทรวงพลังงาน

- แผนพัฒนาพลังงาน 15 ปีตั้งแต่ 2551-2565 (กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน)
 - ประกาศ กระทรวงพลังงาน เรื่อง ให้เอทานอล และ ไบโอดีเซล เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค่าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2543 (ประกาศ ณ วันที่ 21 มกราคม 2548 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน)
 - ประกาศ กรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ.2549 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 เล่มที่ 123 ตอนพิเศษ 79 ง หน้าที่ 5-8)
 - ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของไบโอดีเซล ประเภทเมทิลเอสเทอร์ของกรดไขมัน พ.ศ. 2556 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 158 ง หน้าที่ 15- 17)
 - โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว (สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา ปี 2555)
 - เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ผู้ริเริ่มจัดตั้งและผู้ดำเนินการกลุ่มวิสาหกิจยะลาไบโอดีเซล
 3. ผู้พิการและผู้ดูแลผู้พิการที่เข้าร่วมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ
 4. ผู้ให้การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซลทั้งภาครัฐและเอกชน
 5. ผู้ใช้น้ำมันไบโอดีเซลและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันทอดซ้ำ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร คำประกาศ กระทรวงพลังงาน ราชกิจจานุเบกษา เอกสารวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน และการขยายงานที่สามารถทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซลอยู่ได้

2. การสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) จากผู้ริเริ่มดำเนินการที่เป็นต้นทางการผลิตไปโอดีเซลจนถึงปลายทางของขั้นตอนหรือที่เรียกว่าปลายทางของการผลิต จำนวน 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสัมภาษณ์ 1) เพื่อศึกษาการก่อเกิดและพัฒนาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล 2) เพื่อศึกษาการสร้างเครือข่ายกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซลที่ดำเนินการ โดยมีผู้พิการเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล 3) เพื่อศึกษาการสนับสนุนของภาคีเครือข่ายส่วนต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล 4) เพื่อศึกษาผลของการดำเนินงานและผลที่มีต่อผู้พิการซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล

3. การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม (Participant Observation) เอาตนเองเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยเข้าร่วมช่วยเหลือกลุ่มเสมือนเป็นเจ้าของหน้าที่ เท่าที่สามารถทำได้ ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล และจุดรับซื้อน้ำมันอันเป็นจุดเริ่มการดำเนินงาน รวบรวมน้ำมัน โดยผู้พิการผู้เป็นสมาชิกเป็นผู้ลงมือดำเนินการ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เริ่มจากการนำข้อมูลที่ได้อาจจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยตรรกะควบคุมปริบท เพื่อตรวจสอบสอดคล้องของเนื้อหาและกิจกรรมตามเกณฑ์ที่ใช้ประเมิน รวมทั้งใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) (ความถี่ ร้อยละ) มาอธิบาย และนำเอกสารที่ทางราชการประกอบด้วย ประกาศราชกิจจานุเบกษาที่เกี่ยวข้อง ประกาศของกระทรวงพลังงาน เอกสารประกอบการดำเนินงานสำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา และเอกสารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ได้จัดทำ หน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนการดำเนินงานทุกภาคส่วน ตั้งแต่สำนักงานพลังงานจังหวัดยะลา พัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดยะลา มาเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา การก่อเกิดและพัฒนาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไปโอดีเซล จุดเริ่มต้นจากการเกิดความคิดขึ้นของการตระหนักถึงประโยชน์ของน้ำมันเก่าทอดซ้ำ หรือขั้นตอนที่เห็นประโยชน์แล้วมีความต้องการอยากจะเริ่มดำเนินการ ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนการแสวงหาความร่วมมือหรือขบวนการสร้างกลุ่ม ขั้นตอนนี้ใช้การก่อเกิดกลุ่ม โดยมีองค์ประกอบสำคัญด้วยกัน 4 ข้อ จากนั้นเมื่อกลุ่มจัดตั้งขึ้นได้แล้ว ขั้นตอนที่ 3 แสวงหาความร่วมมือเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาของกลุ่ม ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนที่สุดท้ายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ประเมินแนวโน้มการดำรงอยู่ของกลุ่มโดยวิธีการประเมิน ปัจจัยนำเข้า(Input) ต่อด้วยการผลิต (Process) จบลงตรงประสิทธิผล (Output) โดยประเมินจากมิติด้านการตลาด เพราะกลุ่มวิสาหกิจกลุ่มนี้รวมกลุ่มเพื่อเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยใช้

แนวคิดส่วนผสมการตลาด แนวคิด 4 p ประกอบด้วย 1. ผลิตภัณฑ์ (Product) 2. ราคา (Price) 3. การส่งเสริมทางการตลาด 4. การจัดจำหน่าย (Place) ซึ่งจะอธิบายตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ความตระหนักเกิดจากทัศนคติ ซึ่งอยู่ภายในจิตใจบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากการเลี้ยงดูของบุคคลแต่ละครอบครัว แม้แต่บุคคลในครอบครัวเดียวกัน ก็ยังมีความแตกต่างกันในฐานของความคิด อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนก็มีการเรียนรู้รับรู้ในฐานของทัศนคติต่างกัน แม้แต่คน ๆ เดียวอยู่ในสถานการณ์ต่างกัน ก็ยังมีทัศนคติต่างกันอีก ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ถัดจากนั้นก็เริ่มมีความคิดก่อรูปเป็นความเห็นดี และเห็นพ้องต้องกัน ว่าสิ่งนี้ดีและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับตนได้หรือเป็นประโยชน์แก่ตน จึงแสวงหาซึ่งการกระทำให้สำเร็จให้ได้หรือแสดงพฤติกรรม ทิศทางที่ดี จากบทข้างต้น จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะลาไปโอติเซล ถือกำเนิดโดยผู้ริเริ่มดำเนินการจัดทำได้รับคำบอก จากคุณอาของตนถึง 2 ครั้ง ก็ยังไม่ตระหนักถึงสิ่งที่ตนเห็นแต่เมื่อได้เห็นความจริงจากการที่อาได้ลองลงมือเป็นตัวอย่างในการใช้น้ำมันทอดซ้ำ จึงเกิดความคิดหรือเกิดทัศนคติต่อการนำน้ำมันเก่า น้ำมันทอดซ้ำมาผลิตเป็นเชื้อเพลิงใส่รถยนต์ได้ จากนั้นจึงเกิดความคิดและหาความรู้และเรียนรู้จนถึงขั้นของการแสดงพฤติกรรมไปในทางที่ดี และเกิดความคิดตระหนักขั้นตอนที่ได้เห็นพระบรมราชโองการครั้งเมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเสด็จออกมหาสมาคมฯ วันที่ 4 ธันวาคม 2551 ความตระหนักแน่นในการดำเนินงานจากการศึกษาพบว่า ขั้นตอนของการก่อเกิด เป็นจุดเริ่มของการดำเนินงานครั้งนี้ โดยผู้ริเริ่มตระหนักถึงความสามารถจะดำเนินงานได้และตัดสินใจจะลงมือผลิตไปโอติเซล

ขั้นตอนที่ 2 เกิดต่อจากขั้นที่ 1 ธรรมชาติของมนุษย์มักชอบจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เหตุผลเพื่อความอยู่รอด และสามารถดำรงชีวิตที่มีคุณภาพและด้านความปลอดภัยนั่นเอง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะลาไปโอติเซล ก็เช่นกัน เริ่มดำเนินการครั้งแรกเกิดแค่บุคคลผู้ริเริ่มเพียงคนเดียว ก็เกิดการพัฒนาเพื่อความอยู่รอด เพราะเมื่อคนเดียวไม่สามารถจะดำเนินงานสำเร็จหรือหาวัตถุดิบได้มาก จึงเกิดความคิดการสร้างกลุ่มขึ้นเพื่อช่วยกันดำเนินงานในส่วนต่าง ๆ ให้เกิดการขยายงาน ขยายปริมาณ ขยายตัวของกลุ่มเพื่อให้เกิดความมั่นคง อย่างไรก็ตามการก่อเกิดกลุ่ม ในความหมายคือการที่คนมาอยู่ร่วมกัน องค์ประกอบสำคัญ ๆ ที่ใช้ในการบริหารงานกลุ่มต้องประกอบด้วย หลัก 4 ประการ หรือหลัก 4 ก. ประกอบด้วย ก. ที่ 1) กรรมการ หมายถึง ผู้แทนที่เป็นตัวแทนสมาชิก ทำหน้าที่บริหารงานของกลุ่มในการหา ข้อสรุป ข้อตกลง หาหนทางในการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะลาไปโอติเซล ก. ที่ 2) กติกา หรือกฎระเบียบข้อบังคับหรือข้อตกลง การอยู่ร่วมกันในกลุ่มอย่างเขากว่ากัน 100 พ่อ 1,000 แม่ นั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการกติกาก่อนเป็นข้อกำหนด ข้อตกลงการอยู่ร่วมกัน ที่พบชัดเจนเลยในกลุ่มนี้ คือ กฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะลาไปโอติเซล ก่อนจะสมัครสมาชิกกลุ่มฯ ก.ที่ 3) กิจกรรม หมายรวมถึงการดำเนินงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมประจำปี ร่วมต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมกลุ่ม สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ กลุ่มวิสาหกิจฯ ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกเป็นอย่างดี ก.ที่ 4) กองทุน หรืองบประมาณ เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจ สิ่งนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ทำให้สมาชิกอยู่ได้ เพราะการลงมือดำเนินงานสมาชิกของกลุ่มฯ จะได้ค่าตอบแทนในการดำเนินงาน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชะลาไปโอติเซล ได้ดำเนินงานโดยใช้หลัก 4 ก. ครบทั้ง 4 ก. แต่ที่มากที่สุดและถือว่าเป็นจุดแข็งเลยคือ ก.ที่ 4 ก. กองทุน นั่นเองเพราะสมาชิกผู้ร่วมงานมีรายได้เป็นอย่างดีเป็นธรรมชาติ กลุ่มก็จะได้รับสนับสนุนจากสมาชิกส่งผลให้กลุ่มอยู่ได้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน พบว่า

ดำเนินงานทั้ง 4 ก. เป็นไปในทิศทางที่ดี ถึงดีมาก ขั้นตอนนี้จะเห็นได้ว่ากลุ่มได้ถือกำเนิดอย่างจริงจัง ตามองค์ประกอบทั้ง 4 หรือ 4 ก. จากนั้นกลุ่มก็เกิดการพัฒนาตนเองโดยมีการเพิ่มเติมสมาชิกแรกเริ่มจุดเริ่มต้น 9 คน เป็น 50 คน 111 คน 120 คน 167 คน จนถึงประมาณ 2,000 คน ซึ่งเมื่อสมาชิกที่ประมาณ 2,000 คน นั้นเองเป็นขั้นตอนที่ ผู้พิการเข้าร่วมดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชนชยะลาไป โอดีเซล การมีส่วนร่วมของผู้พิการในขั้นตอนนี้เป็น การเข้ามามีส่วนร่วมแบบไม่แท้ กล่าวคือเข้าร่วมดำเนินงานในขั้นตอนของการรวบรวมน้ำมันเก่าที่เหลือจากการทอดซ้าแล้ว มาส่งจำหน่ายแก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ หรืออาจกล่าวได้ว่าผู้พิการมีส่วนของการร่วมดำเนินการ และรับผลประโยชน์ในส่วนที่ตนได้ดำเนินการ อย่างไรก็ตาม ก็มีผู้พิการ 1 ราย ที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชยะลาไปโอดีเซล มีส่วนร่วมในระดับส่วนร่วมอย่างแท้จริง กล่าวคือ โดยเขาเป็น 1 ใน 9 กรรมการดำเนินการ ซึ่งบุคคลนี้ ระดับการมีส่วนร่วมของเขาอยู่ในระดับ รวมคิด รวมดำเนินการรวบรวม รวมวางแผน รวมดำเนินการผลิต และรวมรับประโยชน์จากการขายน้ำมันเก่าๆ

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มฯ ประกอบด้วย UNDP, สถานทูตออสเตรเลีย ประจำประเทศไทย, สออบต. ศาลากลางชยะลา, สำนักงานพลังงานจังหวัดชยะลา, สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชยะลา, พัฒนาชุมชนจังหวัดชยะลา, สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชยะลา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, มหาวิทยาลัยราชภัฏชยะลา ซึ่งกลุ่มทั้งหลายเหล่านี้เป็นองค์กรภายนอก ที่เข้ามาเชื่อมโยงความสัมพันธ์กัน ระหว่างกลุ่มองค์กรภายนอกกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชยะลาไปโอดีเซล โดยได้ส่งเสริมความสำเร็จของเครือข่ายทั้ง 6 ประการ ตามลำดับดังนี้ 1) การมีพันธะสัญญาที่หนักแน่นระหว่างกัน โดยเข้ามาดำเนินงานร่วมกัน ร่วมปรึกษากับกลุ่มฯ จากการดำเนินงานจะเห็นได้ว่ากลุ่มต่าง ๆ ที่ให้การช่วยเหลือกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ สนใจสอบถามข้อมูลผลการช่วยเหลือที่เคยได้ให้ไว้ และสอบถามหาความช่วยเหลือเพิ่มเติมอยู่เสมอและหาแนวทางช่วยเหลืออยู่เป็นประจำ และกลับมาเยี่ยมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ เพื่อติดตามผลการดำเนินกลุ่มให้อยู่ได้ 2) การปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานโดยตลอด โดยการให้ความรู้เรื่องการปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น การปรับปรุงเครื่องมือในการผลิตไปโอดีเซล โดยสำนักงานพลังงานจังหวัดชยะลา จัดหาอุปกรณ์เข้ามาช่วยเหลือกลุ่มฯ นอกจากนี้ส่วนของน้ำมันแล้ว กลุ่มยังได้รับสนับสนุนความรู้ผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ จนเกิดน้ยาขัดลื้อดำที่ทำจากกลีเซอริน โดยได้สำนักงานพัฒนาการจังหวัดชยะลา เข้ามามีส่วนในการจัดหาตลาดและส่งเสริมให้น้ยาขัดลื้อดำเป็นสินค้า OTOP ระดับ 4 ดาวและส่งเสริมให้ได้รับการประกวดจนได้รับรางวัล แผนการตลาดผลิตภัณฑ์ O-TOP ยอดเยี่ยม อันดับ 2 ระดับประเทศ 3) การรักษาพันธกรณีระยะยาว บทบาทส่วนนี้ที่เห็นได้ชัดโดยพัฒนาชุมชนจังหวัดชยะลาเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมกับทางกลุ่มวิสาหกิจฯ อันหมายถึงการที่มีมิตรภาพร่วมกันตลอดเวลา สำนักงานพลังงานจังหวัดชยะลา ให้การสนับสนุนกิจกรรมการดำเนินงานตั้งแต่เริ่มดำเนินจนปัจจุบัน สำนักงานพลังงานจังหวัดชยะลา ให้การช่วยเหลือกลุ่มโดยไม่ได้หยุดและยังคงมีคณะผู้บริหารของกระทรวงพลังงาน เข้ามาศึกษาดูการทำงานอยู่เป็นประจำ 4) การเสริมพลัง บทบาทที่สนับสนุนที่เห็นได้ชัดคือ สออบต. และจังหวัดชยะลา ได้ให้รางวัลสนับสนุนแก่ประธานและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชยะลาไปโอดีเซล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เข้ามาดูแลการดำเนินงานขอข้อมูลการดำเนินงาน เพื่อเสนอขอรางวัลต่าง ๆ อยู่เป็นประจำ และยังจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนตามรอบปี

ตั้งแต่เริ่มดำเนินการผลิตไบโอดีเซล 5) การมีค่านิยมร่วม ค่านิยมร่วมที่สำคัญคือ การให้โอกาสแก่ผู้พิการและผู้ด้อยโอกาสทางสังคมได้มีรายได้เป็นของตนเอง กำหนดวิสัยทัศน์ที่น่าสนใจว่า “พ่อคิดเราทำ พ่อนำเราตาม” ซึ่งถือว่าเป็นนำเอาสิ่งที่เราเคารพที่ทรงนำทางการดำเนินงานมาให้กลุ่มได้มีความคิดร่วมกันในทางการปฏิบัติงาน และพยายามจะปลูกฝังสมาชิกในการดำเนินงานโดย กล่าวในเวทีที่ประชุมหรือการสนทนาทุกครั้งย้ำเตือนสมาชิกถึงการรวบรวมน้ำมัน โดยให้ความคิดว่า “น้ำมันทุกหยดของพ่อ อย่าได้ปล่อยให้ล้นพื้นดิน” สมาชิกทุกคนได้รับทราบ 6) ภาวะผู้นำของเครือข่าย ผู้นำกลุ่มเป็นแบบอย่างในการดำเนินงานที่เห็นได้ชัดเจน กล่าวคือ ผู้นำมีความเอื้ออาทร จากการสังเกตการวันหนึ่งระหว่างการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีผู้นำน้ำมันมาขายจากตัวเมืองถึงที่กลุ่ม ซึ่งระยะทางจากกลุ่มห่างจากตัวเมืองประมาณ 10 กิโลเมตร ขายน้ำมันแล้ว ผู้นำกลุ่มได้ชี้แนะให้ชายผู้นั้นนำเศษขวดพลาสติกเก่าที่ไม่ใช่ เศษเหล็กเหลือจากการใช้งานอยู่บริเวณกลุ่มวิสาหกิจฯ ให้นำไปซังกิโละ และขายให้แก่ชายผู้นั้นในราคาต่ำกว่าตลาด และยังคงกล่าวกับชายผู้นั้นว่า ถือเป็นค่ารถกลับไป แสดงให้เห็นถึงน้ำใจของผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล จากการสนับสนุนของภาคีเครือข่ายที่มีต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล เป็น ได้ด้วยดีทั้ง 6 ด้าน อีกทั้งยังคงมีภาคีเครือข่ายเข้ามาสนับสนุนไม่หยุด จนปัจจุบันยังคงสนับสนุนอยู่ตลอดเวลาทั้งกลุ่มภาคีเก่าที่เคยให้การสนับสนุนและยังมีกลุ่มภาคีใหม่ ๆ เข้ามาสนับสนุนตลอดเวลา นับว่าการสนับสนุนภาคีเครือข่ายการดำเนินงานเป็นทางที่ดีมาก

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นตอนสุดท้ายเป็นการประเมินผลและแนวโน้มการดำเนินงาน อย่างที่ทราบมาแล้วว่ากลุ่มวิสาหกิจฯ นี้ ดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจหรือการทำกิน การประเมินสินค้าซึ่งเป็นปลายทางของการดำเนินการ และเป็นรายได้และความอยู่รอดของกลุ่มเป็นหลัก จากการเก็บข้อมูลพบว่าปลายทางของการดำเนินงานครั้งนี้ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันทอดซ้ำ นอกจากจะเป็นไบโอดีเซลแล้ว สิ่งที่ได้จากการสกัดน้ำมันไบโอดีเซล ยังได้สารที่เหลือจากการสกัด คือกลีเซอริน (Glycerin) ซึ่งเป็นสารตั้งต้นในการนำไปสกัดผลิตภัณฑ์ใหม่ คือน้ำยาขัดยางรถ และน้ำมันใส่โซ่เครื่องยนต์เลื่อยมือ ซึ่งทั้ง 2 อย่างนี้ กลายเป็นรายได้ในการผลิตปลายทางจากเดิม ปัจจุบันสินค้าทั้ง 2 อย่างนี้ กลายเป็นผลิตที่ทำได้เพิ่มของกลุ่มวิสาหกิจฯ พบว่าการผลิตไบโอดีเซลของกลุ่มในขณะนี้ ส่วนต่างของการรับซื้อน้ำมันทอดซ้ำที่กลุ่มฯ รับซื้อมาทำแค้ให้กลุ่มอยู่ได้ แต่น้ำยาขัดยางรถ และน้ำมันใส่โซ่เครื่องยนต์เลื่อยมือ กับเป็นรายได้เสริมที่น่าสนใจซึ่งทำให้กลุ่มฯ มีรายได้เพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง จากการดำเนินการพบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล ดำเนินการซื้อน้ำมันเก่าหรือน้ำมันทอดซ้ำด้วยต้นทุนการซื้อที่ถูกในราคาประมาณ 10 บาท จากสมาชิกและนำมาปรับปรุงคุณภาพกลายเป็นน้ำมันไบโอดีเซลมีส่วนต่างที่น่าสนใจ ในขณะที่น้ำมันดีเซลราคาลิตรละ 20 กว่าบาท ถึงแม้กลุ่มจะขายน้ำมันถูกกว่าน้ำมันดีเซลทอดตลาดก็ยังคงทำให้กลุ่มอยู่ได้ ส่วนของการดำเนินงานซึ่งเป็นโครงสร้างการทำงานของกลุ่มประกอบด้วย ก. กองทุน 1 ใน 4 การร่วมกิจกรรมของสมาชิกเอง เช่น การประชุม ก็ยังพบว่า มีผลในทางที่ดีเพราะสมาชิก ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเข้าร่วมดำเนินการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 90 ในส่วนของกรรมการ ก็เช่นกัน นับวันกรรมการในการดำเนินงานตั้งแต่แรกก็มีความเข้มแข็ง เพราะการได้จัดกิจกรรมบ่อยครั้งขึ้นทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บ่อยครั้งขึ้น ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างมากขึ้น ส่วนในด้านของกตিকাซึ่งเมื่อใช้มาระยะหนึ่งก็เกิดการแก้ไขปรับปรุงตลอดเวลาทำให้เกิดการพัฒนาที่ดี เป็นไปตามทิศทางที่ดีเหมาะสมเห็นได้จากการมีการปรับปรุงกตিকাการซื้อน้ำมันเก่า ส่วนในภาคภาคีเครือข่ายก็ยังคงให้การสนับสนุนการดำเนินงานอย่างเต็มกำลัง ซึ่งจะส่งผลดีต่อกลุ่มวิสาหกิจ

ชุมชนยะลาไป โอติเซล จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล มีแนวโน้มสามารถดำเนินการ ได้ดีและดียิ่งยิ่งขึ้นต่อไป

ปัญหาและข้อจำกัดต่อการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล

ปัญหาของการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล ที่ได้ลงทำการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษา ขอ จำแนกปัญหาเป็นด้านต่าง ๆ ที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและจากการศึกษาเอกสารประกอบการดำเนิน ได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดเก็บรวบรวมน้ำมันทอดซ้ำ

การรวบรวมน้ำมันทอดซ้ำจากผู้รวบรวมฯ มักจะพบอุปสรรคในการรวบรวมอยู่เสมอ โดยเฉพาะการที่ผู้ รวบรวมน้ำมันทอดซ้ำ บอกถึงพิษภัยของน้ำมันทอดซ้ำประชาชนกลับไม่ได้รับความเชื่อถือจากประชาชน เพราะ ประชาชนกล่าวหาว่าผู้รับซื้อได้ประโยชน์จากการรับซื้อ

2. การผลิตน้ำมันไป โอติเซลและผลิตภัณฑ์

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล ขาดความใหม่ ๆ รู้เรื่องการผลิตของผลผลิตพลอยได้ จากการผลิต น้ำมันไป โอติเซลที่สามารถทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ เพื่อต่อยอดรายได้ เช่น การปรับปรุงน้ำมันทอดซ้ำสามารถนำมาใช้ ใหม่ อีกโดยไม่ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ หรือกลีเซอริน สามารถนำมาผลิตสินค้าอื่น ๆ ได้อีก เช่น สบู่ แก้วขัดพื้น เป็นต้น

3. การจัดจำหน่ายน้ำมันไป โอติเซล

3.1 ส่วนราชการไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มวิสาหกิจฯ ในการใช้น้ำมันไป โอติเซล ถึงแม้มีการลงนามใน คำสั่งจังหวัดยะลา ให้ลดส่วนราชการใช้น้ำมันไป โอติเซลกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล

3.2 ข้อจำกัดของคุณภาพ การส่งตรวจของตัวผลิตภัณฑ์ไป โอติเซลเอง ได้รับมาตรฐานแค่เป็นเชื้อเพลิงที่ สามารถใช้ได้ สำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไป โอติเซลชุมชน) ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วน้ำมันเหล่านี้สามารถ นำไปใช้ใส่รถยนต์ปกติได้

3.3 น้ำมันที่ได้จากการที่กลุ่มผลิตที่ทางกลุ่มฯ ที่กลุ่มเรียกว่า “น้ำมันของพ่อ” นั้น ไม่สามารถจัดจำหน่ายได้ อย่างเสรี แต่ในขณะที่เดียวกันน้ำมันเถื่อน น้ำมันลักลอบนำเข้า จัดจำหน่ายตามถนนสายต่างๆ

แนวทางแก้ไขและข้อเสนอแนะ แนวทางการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไป โอติเซล

จากข้อเสนอแนะในการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญและศึกษาเอกสารประกอบได้ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดเก็บรวบรวมน้ำมันทอดซ้ำ

ข้อเสนอแนะในการแก้ไขครั้งนี้ เห็นควรให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายสาธารณสุขหรือแพทย์ ชี้แจงถึงพิษภัยของการ ใช้น้ำมันทอดซ้ำว่าสามารถทำให้เกิดโรคมะเร็งได้

2. การผลิตน้ำมันไป โอติเซลและผลิตภัณฑ์

ส่งเสริมให้กลุ่มสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ ในการจัดทำผลิตภัณฑ์ที่ได้จากน้ำมันทอดซ้ำ เพื่อเป็นการต่อยอดและเพิ่มรายได้กลุ่มวิสาหกิจ

3. การจัดจำหน่ายน้ำมัน ใโอดีเซล

ด้านการจัดจำหน่าย ยังเป็นปัญหากับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาใโอดีเซลอย่างมาก เพราะกลุ่มสามารถในการผลิตน้ำมันใโอดีเซลได้คุณภาพระดับหนึ่งแล้ว แต่ไม่สามารถจัดจำหน่ายได้ ถึงแม้รัฐบาลมีนโยบาย ในการใช้น้ำมันใโอดีเซลก็ตามแต่ก็ยังคงคิดในของ ระเบียบ กฎหมาย ตามประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของใโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ใโอดีเซลชุมชน) พ.ศ.2549 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 เล่มที่ 123 ตอนพิเศษ 79 ง หน้าที่ 5-8) การที่มีประกาศฉบับนี้ เปรียบเสมือนเส้นขีดกัน ในการใช้ใโอดีเซลเครื่องยนต์การเกษตรเท่านั้น

มีความจริงปรากฏว่า ประกาศราชกิจจานุเบกษาฉบับข้างต้น จะออกมาเพื่อเป็นมาตรฐานพลังงานเพื่อป้องกันความเสียหายอันจะเกิดแก่เครื่องยนต์หรือเสียหายแก่ผู้บริโภคดีส่วนหนึ่ง ถึงแม้จะมีข้อที่เป็นมาตรฐานในการส่งเสริมให้สามารถใช้ใโอดีเซลร่วมกับเครื่องยนต์ดีเซลธรรมดา หรือมาตรฐานที่สูงตาม ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและคุณภาพของใโอดีเซล ประเภทเมทิลเอสเตอรืของกรดไขมัน พ.ศ. 2556 (ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 158 ง หน้าที่ 15- 17) แต่ข้อกำหนดใน ประกาศกรมธุรกิจพลังงานฉบับ ปี 2556 นี้ก็ยังมีข้อกำหนดเพิ่มเติม เรื่องคุณสมบัติของน้ำมันใโอดีเซลเพิ่มเติมจากเดิม 13 ตัวชี้วัดตามประกาศปี 2549 (ใโอดีเซลชุมชน) เป็น 26 ตัวชี้วัดเพื่อสามารถใช้ในรถยนต์ดีเซลได้ แต่ยังพบข้อกำหนดที่เป็น กฎเกณฑ์ชัดเจนว่า น้ำมันที่จะจัดจำหน่ายแต่ละล็อตการผลิตต้องได้รับการตรวจสอบคุณภาพทุกล็อตการผลิต ซึ่งความเป็นจริงในการตรวจสอบคุณภาพแต่ละล็อตการผลิตนั้นมีค่าใช้จ่าย ในการตรวจครั้งละ 20,000 บาท ซึ่งความเป็นจริงการผลิตใโอดีเซลหากมีต้นทุนการผลิตที่สูงขนาดนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนขนาดเล็กไม่สามารถทำได้เพราะหมายถึงการไม่คุ้มทุนแน่นอน ทางออกของการผลิตพลังงานครั้งนี้ เห็นควรจะมีแค่การอุดหนุนให้กลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็ก ๆ สามารถได้รับการตรวจที่ถูกลง หรืออีกทางหนึ่งก็ให้กลุ่มผู้ผลิตพลังงานหลัก เช่น ปตท. บางจาก ฯลฯ มารับซื้อน้ำมันใโอดีเซลที่กลุ่มฯ ผลิต แล้วนำไปปรับปรุงคุณภาพให้ได้มาตรฐาน ตามประกาศกระทรวงฉบับปี 2556 ต่อไป

จากการศึกษา การก่อเกิด พัฒนาการและการจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาใโอดีเซลครั้งนี้ เป็นการนำเสนอโดยผู้ศึกษา สนใจและคิดว่าเป็นเรื่องที่ ดี ๆ ที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ นี้ ได้ดำเนินงานโดยน้อมนำเอาแนวทางพระราชดำริที่ “พ่อหลวงของเรา” ทรงพระราชทานและทรงดำเนินงานเป็นตัวอย่างที่ใช้ได้จริงในโครงการส่วนพระองค์ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาใโอดีเซล ยังเป็นศูนย์เรียนรู้ให้กับประชาชน นิสิต นักเรียน นักศึกษา เข้ามาศึกษาดูงานด้านการผลิตพลังงานทดแทน จากการศึกษายังพบว่าการดำเนินงานดังกล่าว นับว่าเป็นประโยชน์ และสนับสนุนแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ผลที่ได้จากการดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน กล่าวคือ

1. ด้านสังคม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ นี้ ทำให้เห็นได้ชัดใน เรื่องของการเพิ่ม โอกาสและลดช่องว่างในการเข้าถึงอาชีพ และลดช่องว่างทางสังคมในการส่งเสริมให้ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสทางสังคม สามารถเข้าถึงด้านการ

ประกอบอาชีพ และยังส่งเสริมให้คนมีอาชีพในการที่เข้ามาเป็นผู้ผลิตที่ดำเนินงานที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนฯ ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความสามารถจะดำเนินงานที่มีรายได้เป็นของตนเอง

2. ด้านเศรษฐกิจ แน่นอณเมื่อมีผู้ร่วมงานผลิตและผู้ร่วมเก็บรวบรวมน้ำมัน เข้าอยู่ในกลุ่มทุกขั้นตอน ก็ย่อมมีรายได้เป็นของตนเอง และเป็นการลดการนำเข้าน้ำมันปิโตรเลียมซึ่งเป็นการลดจากการนำเข้า แน่นอณว่าลดการนำเข้ามาในประเทศไทยได้โดยตรง

3. ด้านสิ่งแวดล้อม ประการแรก หากเราแทนน้ำมันเก่าที่ลงสู่คลอง ย่อมสร้างปัญหาให้กับแหล่งน้ำตามธรรมชาติโดยตรง นอกจากนั้น น้ำมันปิโตรเลียมสร้างของเสียที่เกิดจากการเผาไหม้เครื่องยนต์แต่น้ำมันทอดซ้ำที่เป็นธรรมชาติเมื่อสันดาปเป็นก๊าซ ลอยขึ้นชั้นบรรยากาศก็สามารถสลายไปเอง โดยไม่สร้างสภาวะเรื่องกระจกแก่สิ่งแวดล้อม หรือที่เรียกกันว่าเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนั่นเอง

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล จะให้แต่ประโยชน์แต่ประชาชนหรือผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับทุกขั้นตอนตามผลการศึกษา แต่การดำเนินงานกลุ่มผู้รับซื้อน้ำมันทอดซ้ำลักษณะคล้ายกัน ก็มีให้เห็นอยู่ทั่วไป บางแห่งอาจไม่ได้รวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนฯ เหมือนตัวอย่างผลการศึกษารั้งนี้ตาม แต่จุดเริ่มต้นในการรับซื้อน้ำมันทอดซ้ำหรือน้ำมันเก่าเหมือนกัน หากผู้รับซื้อไม่ได้นำมาผลิตเชื้อเป็นไบโอดีเซล รับซื้อมาและขายไปโดยอาศัยส่วนต่าง ๆ การตลาดแล้ว ปลายทางน้ำมันทอดซ้ำหรือน้ำมันเก่าพวกนี้อาจเป็นอันตรายย้อนกลับมาหาเราได้ หากนายทุนผู้รับซื้อนำไปผ่านขั้นตอนการกรองสี แล้วนำมาบรรจุขวดใหม่ขายวนอยู่ในท้องตลาดจนไม่สามารถแยกออกด้วยสายตาได้ ภัยร้ายจากน้ำมันเก่าทอดซ้ำที่ก่อให้เกิดโรคมะเร็งจะกลับเข้ามาส่งผลเสียต่อสุขภาพ แต่ในทางตรงข้ามหากนายทุนหรือพ่อค้ารับซื้อน้ำมันเก่านำไปปรับปรุงให้เป็น น้ำมันไบโอดีเซลก็จะเกิดเป็นประโยชน์ด้านการนำกลับมาเป็นพลังทดแทน หรือหากนายทุนรับซื้อน้ำมันเก่าแล้วนำไปทำแวกซ์ขัดพื้นหรือผลิตสินค้าที่ไม่ได้นำกลับมาให้คนกิน ก็จะเกิดประโยชน์ต่อทุก ๆ ส่วน

อย่างไรก็ดีหากเห็นว่าเชื้อเพลิงดีเซลของเราต้องมีการผสมพลังงาน ดีเซล b5, b20 ต้องไปโอดีเซลอยู่แล้วก็ขอให้บริษัทค้าน้ำมัน เช่น ปตท. บางจาก ฯลฯ พิจารณาซื้อน้ำมันไปโอดีเซลจากกลุ่มต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ ไปเป็นตัวผสมดีเซล ซึ่งเป็นการช่วยเหลือกลุ่มผู้ผลิตพลังงานทดแทนได้ดำเนินกิจการได้ ซึ่งดีกว่าการทำ CHR หรือ CHV ในเรื่องอื่นที่ไม่ให้ประโยชน์อันใดแก่บริษัท หากมองไปอีกด้านหนึ่งก็คือ อย่างน้อยบริษัทได้ตัดวงจรการทำให้เกิดโรคร้ายจากการดำเนินงานรับซื้อน้ำมันไบโอดีเซล แถมยังได้พลังงานเข้าไปเป็นต้นทุนการผลิตอีกด้วย หรืออีกทางหนึ่งรัฐบาลก็ควรมีส่วนในการสนับสนุนให้กลุ่มผู้ผลิตไบโอดีเซลโดยการช่วยอุดหนุนค่าตรวจสอบคุณภาพน้ำมันไบโอดีเซล ที่มีมาตรฐาน 26 ตัวชี้วัด (มาตรฐานสามารถใช้กับรถยนต์) ให้กลุ่มที่ดำเนินงานน้ำมันไบโอดีเซลสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นจริงจัง หรือลดเกณฑ์มาตรฐานที่สามารถทำให้กลุ่มผู้ผลิตพลังงานทดแทนขนาดเล็ก ๆ สามารถดำเนินการและสามารถจัดจำหน่าย ให้บุคคลทั่วไปได้โดยไม่ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งความจริงพลังงานเชื้อเพลิงไบโอดีเซลเหล่านี้ สามารถใช้กับเครื่องยนต์ได้จริงและไม่ส่งผลเสียต่อเครื่องยนต์ตามที่กลุ่มและผู้ใช้ได้ใช้จริงได้พิสูจน์ด้วยรถของตนเอง

เอกสารอ้างอิง

โครงการเสนอสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. (2555). *สำนักงานพลังงาน
จังหวัดยะลา โครงการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว.*

ประกาศ ณ วันที่ 21 มกราคม 2548 ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน ประกาศ กระทรวงพลังงาน
เรื่อง ให้เอทานอล และไบโอดีเซล เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ.2543
ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 21 กรกฎาคม 2549 ประกาศ กรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและ
คุณภาพของไบโอดีเซลสำหรับเครื่องยนต์การเกษตร (ไบโอดีเซลชุมชน) พ.ศ.2549 (เล่มที่ 123 ตอนพิเศษ
79 ง หน้าที่ 5-8)

ประกาศราชกิจจานุเบกษา ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง กำหนดลักษณะและ
คุณภาพของไบโอดีเซล ประเภทเมทิลเอสเทอร์ของกรดไขมัน พ.ศ. 2556 (เล่มที่ 130 ตอนพิเศษ 158 ง
หน้าที่ 15- 17)

แผนพัฒนาพลังงาน 15 ปี (2551). *กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน แผนพัฒนาพลังงาน 15 ปี
ตั้งแต่ 2551-2565, บทที่ 9 1-18*

พงศธร นันทนเศ และ สุนทร ภูรีปริชาเลิศ. (2551). *สารและสมบัติของสาร ม.4 - ม.6.* พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

เอกสารประกอบการทำงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล (2552-2559). กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยะลาไบโอดีเซล
กรมอุตุนิคมวิทยา. (2553). *ภาวะเรือนกระจก* สืบค้นจาก <http://www.tmd.go.th/info/info.php?FileID=20>
บ้านจอมยุทธ. (2552). *พลังงานคืออะไร?* สืบค้นจาก http://www.baanjommyut.com/library_2/energy_and_quality_of_life/01.html

สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน. (2012). *พลังงานไทยอยู่ตรงไหน ?* <http://whereisthailand.info/2012/03/energy-consumption-by-source/>

มดิชน. (2555). *ประเทศไทย กับ การพัฒนาพลังงานทดแทนของ AEC.* สืบค้นจาก <http://www.renewableenergy-asia.com/Articles/tabid/462/ID/284/--AEC.aspx>

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2549). *กฎอุปสงค์ (Law of Deman) และกฎอุปทาน (Law of Supply).* สืบค้นจาก
<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%AA%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B9%8C%E0%B9%81%E0%B8%A5%E0%B8%B0%E0%B8%AD%E0%B8%B8%E0%B8%9B%E0%B8%97%E0%B8%B2%E0%B8%99>